

Mennesket er unikt

**Menneskesynet og historien
bag Kristelig Forening til
Bistand for Børn og Unge**

Forord

Det kristne menneskesyn er det bærende element i det arbejde, Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge (KFBU) udfører blandt børn, unge og familier. Derfor er det vigtigt for hovedbestyrelsen at formidle netop dette udgangspunkt for vort arbejde til foreningens samarbejdspartnere og ansatte.

KFBU har gennemgået mange forandringer i de mere end 100 år, foreningen har eksisteret. Samfundsudviklingen har sat sit præg på den frivillige forening, – både indholdsmæssigt og organisatorisk, - ikke mindst fordi foreningens arbejde altid har været udført i tæt samarbejde med de offentlige myndigheder.

Men foreningens udgangspunkt er fortsat det samme, Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge står ved det kristne menneskesyn, foreningen har haft fra starten. Derfor har vi i hovedbestyrelsen fundet det vigtigt at formulere det kristne menneskesyn i et nutidigt sprog.

Denne pjeces består af 4 afsnit og udgør tilsammen et helhedsbillede af KFBU's menneskesyn.

1. del beskriver kort baggrunden for hovedbestyrelsens ønske om at sætte fokus på foreningens menneskesyn.
2. del sætter KFBU's menneskesyn ind i en nutidig ramme og stiller skarpt på kernen i dette menneskesyn.
3. del er et tilbageblik på, hvordan KFBU har betragtet sin opgave gennem årene, og hvordan det kristne menneskesyn er blevet tolket i forhold til tidens samfundsforhold og opdragelsessyn.
4. del er en beskrivelse af, hvorledes vi i dag skaber praktisk sammenhæng mellem KFBU's menneskesyn og de enkelte institutioners værdier, mål og handlinger.

Til sidst i pjecen illustrerer en model, hvordan foreningens menneskesyn påvirker institutionernes handlemønster, men også hvordan den enkelte institutions erfaringer i hverdagen udfordrer både den enkelte institution og hele foreningen til at overføre værdierne til tidens behov.

Materialet er resultatet af en længere udviklingsproces, hvori både hovedbestyrelsesmedlemmer, forstandere og medarbejdere fra hovedkontoret har været involveret. Det er dog Hovedbestyrelsen, der alene har ansvaret for indholdet.

Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge har med denne pjeces ønsket at tydeliggøre og informere interesserede parter om foreningens menneskesyn, dens historiske baggrund, og hvorledes KFBU gennem sine aktiviteter på de enkelte institutioner omsætter sine tanker til handlinger.

Det er hovedbestyrelsens ønske, at materialet aktivt vil blive brugt af foreningens institutioner og bestyrelser og danne et solidt grundlag for det holdningsarbejde, som udføres som en naturlig del af det løbende arbejde. Ligeledes er det Hovedbestyrelsens håb, at materialet vil skabe indsigt og forståelse for vores arbejde blandt vore samarbejdspartnere i kommune, amt, region og Folkeeting.

Foreningens formand

Mark Thorsen

1. Værdier på dagsordenen

2. KFBU's menneskesyn

Gennem de senere år har begrebet værdier fået skærpet opmærksomhed. Man taler om virksomheders grundlæggende værdier, værdibaseret ledelse m.v. Målet er at kunne styre og målrette indsatsen ud fra vedtagne holdninger og værdier frem for bestemte regler og forordninger. Virksomhederne vil fremstå som troværdige, ansvarlige og stabile samarbejdspartnere i stand til at leve op til de kvalitetsstandarder, de proklamerer.

Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge har i mere end 100 år taget udgangspunkt i de kristne værdier. Det socialpædagogiske arbejde skulle udføres ud fra et kristent livssyn, eller som det er beskrevet i foreningens nuværende formål: ”ud fra et kristent menneskesyn”.

Det gælder fortsat. Derfor er det vigtigt for hovedbestyrelsen, overfor medarbejdere og samarbejdspartnere, at redegøre for det kristne menneskesyn, foreningen står for.

Der er ikke nedskrevet nogen udspecificeret kristen moral. Derfor er det heller ikke opgaven at give særlige rettesnore for, hvordan man bør udføre socialpædagogisk arbejde ud fra en kristen moral.

”Ingen eksistens er mere tankeløs end den, der går ud på at anvende og virkeliggøre én gang givne anvisninger.”

(Professor i etik og religionsfilosofi K.E. Løgstrup 1969).

Derimod handler det om at udføre socialpædagogisk arbejde ud fra et kristent menneskesyn. Og det er noget helt overordnet og unikt.

MENNESKET ER UNIKT

Et kristent menneskesyn medfører en overbevisning om, at

- Alle mennesker skal mødes med respekt og kærlighed.
- Alle mennesker er lige og har en uerstattelig værdi.
- Alle mennesker er skabt af Gud.

Konkret kommer denne overbevisning til udtryk i foreningens socialpædagogiske arbejde særlig rettet mod børn, unge og familier ved, at:

- Vi har en personlig forpligtelse overfor vores medmenneske uanset dets baggrund og livssituation.
- Vi har et ansvar for at understøtte det enkelte menneskes muligheder.
- Vi arbejder for at skabe et værn om det enkelte menneske.
- Vi anerkender det enkelte menneskes gudsopfattelse.

Forholdet til medmennesket er blevet udtrykt på mange måder, bl.a. af foredragsholder og oversætter af Det nye Testamente Anna Sophie Seidelin:

”Gud kræver næstens lykke af din hånd.”

Børn i trygge rammer.

Korshærchef Bjarne Lenau Henriksen fra Kirkens Korshær udtrykker det således:

”at være i øjenhøjde med folk – også med dem der ligger ned”.

KÆRLIGHED FORPLIGTER

Forholdet til næsten er et afgørende omdrejningspunkt i kristendommen. Forpligtelsen overfor vores medmenneske medfører at vi, med biskop Jan Lindhardts ord, bliver en biperson i vores eget liv. Vorherre og næsten er altid vigtigere end os selv. Forpligtelsen overfor vores medmenneske udtrykkes bl.a. ved:

”Du skal elske din næste som dig selv”.

Det betyder, at jeg skal møde næstens behov lige så naturligt, som jeg møder mine egne. Men det betyder også, at jeg må have noget for at kunne give noget. Jeg må have kærlighed for at give kærlighed. Jeg er nødt til selv at føle mig værdifuld, respekteret, brugbar for at kunne give andre kærlighed, opmærksomhed og omsorg.

At vise et andet menneske kærlighed er at udvikle dets selvværd. Og med udviklingen af selvværdet bliver det andet menneske i større udstrækning i stand til at acceptere og elske sig selv.

BEHANDLEREN ER BÅDE MENNESKE OG PROFESSIONEL

Vi står hver dag i dilemmaet mellem det at være professionelt distancerende og samtidig at skulle skabe professionel nærhed til vores medmennesker. De to ting udelukker ikke entydigt hinanden, men opfatter vi vores medmenneske som et objekt, der skal ”gøres noget ved” eller ”flyttes” et andet sted hen, distancerer vi os til mennesket og risikerer derved, at vi aldrig når ind til pågældende.

Betænkeligheden ved at ”komme for tæt på” skal tages alvorligt, men den må ikke blokere for den nære kontakt med børnene og de unge. Børn og unge ”aflæser” de voksnes handlingsmønstre. Derfor kan teori aldrig erstatte den personligt engagerede medarbejder. Teoretisk viden og personligt engagement er derimod hinandens forudsætninger. Eksemplets magt er stor. Derfor er det afgørende at vise det andet menneske tillid og værdsætte ham eller hende – på trods af eventuelle skuffelser. Når vi har med andre mennesker at gøre, holder vi deres liv i vore hænder, og det pålægger os et stort ansvar. (K.E. Løgstrup 1969)

Menneskesynet og værdierne har afgørende betydning for, hvordan vi arbejder med børn, unge og familier. Når viden og kvalifikationer bliver båret af et positivt menneskesyn og gode personli-

ge kompetencer, er forudsætningerne for kvalificeret arbejde blandt vanskeligt stillede børn, unge og familier til stede.

EN HÅRFIN BALANCE

For KFBU er det vigtigt, at der er balance mellem viden og kvalifikationer på den ene side og menneskesyn og personlige kompetencer på den anden. Det er vigtigt, at der er – og fortsat udvikles – et højt fagligt videns- og handlingsniveau på vore institutioner. Det er nemlig forudsætningen for, at vi kan forstå og handle i de ofte meget komplicerede opgaver, vi står overfor. I samme grad ønsker KFBU, at menneskesynet og de personlige kvalifikationer bliver udviklet og prioriteret. Netop disse forhold kan være medvirkende til, at vi giver vore medmennesker håb, livsmod og livslyst.

Man kan som tidligere forstander for narkoinstitutionen Frydekær Karsten Ruggård erkende at:

”Uden næstekærlighed eller blot kærlighed vil meget lidt pædagogisk arbejde lykkes”.

Det er bl.a. blevet dokumenteret gennem nyere undersøgelser, hvor tidligere anbragte unge udtaler sig om deres anbringelse bl.a. i Henrik Egelund Nielsens bog: »Så kommer du til et bedre sted«.

DET FORPLIGTENDE FÆLLESSKAB

KFBU ønsker, at det socialpædagogiske arbejde udføres med baggrund i foreningens kristne menneskesyn, og at dette signaleres til vore samarbejdspartnere og medarbejdere. Det er derfor vigtigt at sætte fokus på dette og gøre det til et centralt område i udviklingen af vore institutioner.

Fællesskabets mange muligheder

I fællesskabet håndteres forskellighederne.

Det forpligter KFBU og institutionerne til at være særligt opmærksomme, når der skal ansættes nye forstandere og medarbejdere på institutionerne. Forstanderansættelser, men også mellemlideransættelser, får afgørende betydning for vores forening og vores institutionsliv. Vi forventer nemlig, at disse ledere er ansvarlige for, at medarbejderne føres ind i foreningens menneskesyn og værdigrundlag.

Foreningens og den pågældende institutions menneskesyn og værdier formidles gennem et stærkt fællesskab mellem ledere og medarbejdere. Samtidig er det vigtigt med tydelighed overfor såvel medarbejdere som børn og forældre. Menneskesynet og værdierne er med til at sikre institutionen et højt fagligt niveau.

Vi-følelsen, i modsætning til jeg-følelsen, bliver her det samlende element. I fællesskabet bliver vi i stand til at håndtere forskelligheder og tilpasse os nye udfordringer og ændringer uden at tabe hverken baggrunden eller sigtet med arbejdet af syne. Fællesskabet og vi-følelsen er det centrale, men den kan kun udvikles, når den enkelte har opnået en jeg-følelse.

DANNELSE SIKRER EN GOD FAMILIEKULTUR

Dannelse er noget der sker over en kortere eller længere periode. Derfor taler vi om dannelsesproces. Små børn præges i familierne gennem normer, regler og funktioner, og megen familie-kultur bliver

formidlet gennem nonverbale kommunikationsformer. Formidlingen af bordskikke, oprydning, rengøring, modtagelse af gæster, omtale af andre mennesker, tiltaleformer m.v. sker for det lille barns vedkommende over tid, og først omkring puberteten begynder den unge at stille spørgsmål ved familiekulturen.

En grundlæggende forudsætning, for at familien får etableret en fælles kultur, er, at familien er sammen. Igen er fællesskabet bærer af værdierne. Fællesskabet er forudsætningen for, at der kan skabes fælles fodslag omkring de væsentlige og fundamentale holdninger i familien. Det er dette grundlag, der skaber forudsætningerne for, at familien først og fremmest far og mor kan videregive holdninger, handlinger og ord til de øvrige familiemedlemmer. Familien er en kulturel enhed, hvor holdninger, normer, regler og traditioner skaber forudsigelighed og tryghed, og hvor man forhåbentlig bliver i stand til at kunne anvende holdninger, normer og regler udenfor den familiemæssige sammenhæng på en hensigtsmæssig og givende måde.

3. Et tilbageblik på foreningen

Børneliv i St. Brøndstræde anno 1908.

KFBU's stifter og første formand var fængselspræst Siegfred Hedegård Nissen (1868-1933). På den tid blev også børn, der var kommet ud i kriminalitet, fængslet. Under sit arbejde ved Vestre Fængsel i København måtte pastor Nissen ofte lægge øre til børnenes skrig og kalden på mor, mens de med pisk blev straffet for selv mindre forbrydelser. Det fik fængselspræsten til at reagere. Kun meget få mennesker var vidende om disse forhold, og myndighederne gjorde ingenting. Det blev derfor mere og mere magtpåliggende for Siegfred Hedegård Nissen at få gjort opmærksom på disse børns behov for omsorg. Han samlede en skare af indflydelsesrige mennesker omkring sig, og gennem opråb, taler og foredrag blev budskabet bragt vidt omkring. Kristelig Forening For Offentlig Tiltalte Og Straffede Børns Redning blev derfor stiftet den 9. september 1898 i København.

LOVGIVNING ER IKKE NOK

Tre år tidligere i 1895 havde en kommission nedsat af kirke- og undervisningsministeriet anbefalet, at børnekriminaliteten skulle bekæmpes ved genopdragelse og om nødvendigt tvangsfjernelse fra hjemmet. Endvidere havde kommissionen foreslået, at den kriminelle lavalder skulle hæves fra de eksisterende 10 år til 15 år.

Men intet var sket, siden kommissionen var kommet med sin indstilling. Kommissionen var ellers nedsat, fordi der var tiltagende bekymring for, at den stærke stigning i kriminaliteten kunne true lov og orden.

Allerede på dette tidspunkt ser man to forskellige tilgange til det sociale arbejde.

1. Statens tilgang med love og forordninger grundet i at den tiltagende kriminalitet kunne forårsage uro og ustabilitet i samfundet og
2. Foreningens tilgang grundet i at man som kristent menneske har en forpligtigelse overfor sit medmenneske.

KFBU's stifter Siegfred Hedegaard Nissen (1868-1933).

Foreningens navn ændredes flere gange over de næste ca. 75 år. I år 1900 ændredes navnet til Kristelig Forening til Vildfarende Børn Redning, i 1921 til Kristelig Forening til Børns Redning, i 1945 til Kristelig Forening for Børneforsorg, i 1967 til Kristelig Forening for Børne- og Ungdomsforsorg og endelig i 1976 til foreningens nuværende navn Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge – KFBU. Navnet kristelig forening har været gennemgående i alle årene.

KRISTNE TAGER AFFÆRE

Følgende citater fra foreningens stiftere viser, hvordan de opfattede sammenhængen mellem kristendom og det sociale arbejde:

Fængselspræst ved Vridsløse Forbedringshus Johannes Munck udtalte i forbindelse med det stiftende møde:

"Lige så sikkert, som det er, at der må ny lovgivning til fra statens side, lige så urokkeligt står det fast, at menigheden ikke behøver noget lovbud for at tage kraftigt fat på denne sag."

Under følgende motto fra Mattæus evangeliet (18,12-14) fik foreningen snart stor succes med at anbringe børn og unge i familiepleje:

"Hvis en mand har hundrede får, og ét af dem farer vild, lader han så ikke de nioghalvfems blive i bjergene og går ud og leder efter det vildfarne?"

Orøstrands første forstander Ludvig Beck (1866-1948).

Ludvig Beck (1866-1948) var uddannet teolog, men blev lærer først i København, derefter på seminariet i Silkeborg og senere forstander på KFBU's første optagelseshjem Orøstrand. Hans inspiration og rettesnor i det daglige arbejde var Paulus' ord i Det Nye Testamente:

"Vejled dem, der ikke lever ordentligt, trøst de ængstelige, tag jer af de svage, vær langmodig med alle".

TILLID VAR NØGLEORDET

Følgende citat fra Ludvig Becks tid på institutionen Flakkebjerg er taget fra bogen om Ludvig Beck:

"Drengene ændrede sig. Selv de vanskeligste. De var ikke vant til den tillid, Beck kom dem i møde med, og selv om den ny forstander gang på gang blev skuffet, og der voksede en stor grå plet frem i hans sorte hår, blev han ved, for han kendte ikke andre metoder end den, der hed:

"Vis tillid. Og hvis tilliden bliver skuffet, så vis tillid igen. Tving ved din urokkelige, rolige tillid".

Sætningerne havde en grund, som han ikke kunne lade være med at nævne, når han blev spurgt om, hvorfra han fik sine kræfter og ideer:

"Så lad os da vise tillid, som vor far viser os tillid".

Denne ”kristne pædagogik” blev en rettesnor for Siegfred Hedegård Nissen og Ludvig Becks egen livsførelse.

FIK VEDTAGET BØRNELOV

Foreningens stifter Siegfred Hedegård Nissen var en initiativrig personlighed, der efterhånden helt blev opslugt af arbejdet med vanskeligt stillede børn og unge. Det var også pastor Nissen, der var medvirkende til, at de tre store børneorganisationer – Kristelig Forening til Vildfarende Børns Redning, De danske Plejehjemforeninger og Dansk Børnehjemforening den 7. januar 1903 dannede Børnesagens Fællesråd.

En af de store opgaver blev straks at påvirke politikere til at gennemføre en egentlig børnelov. Den blev vedtaget i 1905 og blev starten på en statslig kontrol af hele børne- og ungdomsforsorgen i Danmark. Formålet med Børnesagens Fællesråd, og ikke mindst ved etableringen af de senere børnesagsmøder på Nyborg Strand, var at skabe et folkeligt fællesskab om børne- og ungdomsarbejdet i Danmark.

Siden har Børnesagens Fællesråd fået væsentlig indflydelse i forbindelse med høringssvar og lovgivning og fremstår i dag som de frivillige sociale foreningers talerør i forhold til det offentlige.

Siegfred Hedegård Nissen tog endvidere initiativ til i 1906 på Fyn at stifte foreningen Ungdommens Vel som en pendant til Kristelig Forening til Vildfarende Børns Redning. Efterfølgende er de to

foreninger sammen med Jysk Børneforsorg/Fredshjem og Barnets Hus blevet knyttet tættere til hinanden blandt andet gennem deres fællesskab i det såkaldte Samråd.

DYGTIGGØRELSE – IKKE KUN UDDANNELSE

Ludvig Beck fik stor betydning for KFBU og for børneforsorgen som helhed. Hans utrættelige arbejde og mange kontakter både indenlands og udenlands var en medvirkende årsag til, at han fik så afgørende indflydelse på døgninstitutionspædagogikken, ikke kun i Danmark, men også i det øvrige Norden, Schweiz og Tyskland.

Allerede i 1943 gjorde Ludvig Beck opmærksom på det problematiske i at anvende begrebet uddannelse for de medarbejdere, der skulle arbejde på opdragelseshjemmene. Han anså ikke de eksisterende uddannelsesmuligheder – specielt lærerseminarierne for tilstrækkelige til at kunne tage sig af institutionernes børn og unge. Med anvendelsen af begrebet dygtiggørelse ønskede Ludvig Beck at udvide indholdet i uddannelsesbegrebet, så det ikke bare omfattede viden, kundskaber og færdigheder, men også en personlig dimension. Han udtrykker det således:

”...lige så klart maa det være, at Målet for Dygtiggørelse, der skal haves i Sigte fra Begyndelsen, er Udfoldelsen af det hjemlige, det praktiske, det personlige.

Det meningsfulde arbejde og det fælles ansvar.

Nærvær skaber tryghed. Lykkesholm 1941.

Han fortsætter:

”Og lige så vist som Oplysning er Uddannelsens Opgave for Lærergerningen gennem Seminariet, lige saa klart er det, at det er Opdragelsen og den til Grund derfor liggende Karakterdannelse, der er Indholdet af den dygtiggørelse, som Opdragerstanden maa tilstræbe for dem, der skal føre Arbejdet videre ind i Fremtiden”.

Ludvig Beck tog initiativ til oprettelse af Barnets Højskole, det senere Hindholm Socialpædagogiske Seminarium, og fik derfor afgørende indflydelse på uddannelsen af medarbejdere til døgninstitutionerne. Han var foregangsmand for de store ændringer, der var i børneforsorgen på den tid og havde altid fokus på at give de vanskeligst stillede børn og unge de bedst mulige vilkår. De kristne grundholdninger var rettesnor og en væsentlig inspirationskilde for Ludvig Becks liv og arbejde og på trods af, at han er ukendt for de fleste, har han i høj grad sat sine spor i KFBU.

Fest på børnehjemmet Lykkesholm, 1952.

OPDRAGELSESMETODER BLIVER MODERNISERET

I efterkrigstiden, fra 1950 og frem, blev emnet opdragelse drøftet og problematiseret i mange kredse, også på foreningens institutioner og i hovedbestyrelsen. Foreningens tidligere formand og daværende minister Flemming Hvidberg udtalte i 1951:

”Skal man lægge vægt på det autoritative, eller skal man lade børnene hæmningsløst ’leve alt det ud’, der er i dem? Der er ikke ringe usikkerhed overfor disse spørgsmål ...

Efter min opfattelse ligger nu sandheden her, som så ofte, midt imellem. Vi skal ikke være så gammeldags, at vi intet kan lære af det nye, men vi må også forstå, at der er værdier i det gamle, som nødvendigvis må bevares. Og i øvrigt så er det, som her kræves af os, forståelse af barnets forudsætninger, kærlighed og udholdenhed.”

Det blev efterhånden klart, at et opgør med tidligere opdragelsesmetoder blev mere og mere aktuelt. Ny viden, hovedsagelig fra psykiatrien og psykologien, fik afgørende indflydelse på synet på barnet og dermed nye opdragelsesmetoder.

Samfundet fik større og større indflydelse på anbringelsesområdet, og private foreninger blev efterhånden uafhængige af privat støtte. Holger Horsten – første direktør for Børne- og Ungdomsforsorgen – udtalte:

”Denne udvikling er i og for sig kun naturlig, da det må være det private initiativs opgave at bane nye veje og løse nye opgaver, indtil det offentlige påtager sig at løse disse problemer som samfundsopgaver.”

Foreningen ønskede at være på forkant med udviklingen, og da opdragelsesprincipperne var inspireret af nye psykologiske og pædagogiske strømninger, blev disse områder også omdrejningspunktet for drøftelserne mellem foreningens hovedbestyrelse og forstanderne.

Det særligt interessante ved disse drøftelser var, hvordan foreningens kristne grundlag fortsat kunne gøre sig gældende over for en øget påvirkning og konkurrence fra tidens nye ideologier, marxisme og eksistentialisme. Her har især hovedbestyrelsesmedlem og sognepræst Helge Lundblad gjort sig gældende. Han fastholdt bl.a. i foredrag, at kristendommen fortsat har noget at sige mennesker og således fortsat skulle være udgangspunktet for foreningens arbejde.

Aktivitet på skrammellegepladsen, Hostruphøj, 1964.

BISTANDSLOVEN INDFØRES

Foreningen blev en overgang rystet ved udsigten til, at hele den sociale sektor og dermed også ansvaret for drift af døgninstitutioner skulle underlægges kommuner og amter i forbindelse med Bistandsloven (1974). Ville det betyde et endeligt opgør med de frivillige sociale foreninger? Skulle det sociale arbejde fremover udelukkende styres og udføres af det offentlige?

Bistandsloven trådte dog først i kraft i 1976. Forinden havde foreningens næstformand Børge H. Rossel og foreningens kontorchef Valdemar Damkjær arbejdet ihærdigt for at indgå aftaler med kommuner og amter om drift af foreningens institutioner. I forbindelse med indførelsen af bistandsloven overtog KFBU en lang række andre private institutioner og havde nu i alt 20 institutioner under sig. Der er næppe tvivl om, at foreningen gennem indflydelsesrige bestyrelsesmedlemmer, som tidligere minister Orla Møller, læge Elsebeth Hartling, tidligere forstander Karen Horsten og stiftsamtmænd Børge H. Rossel, har medvirket til, at holdningsbærende private foreninger fortsat skulle have indflydelse på det sociale område.

DET KRISTNE MENNESKESYN "OVERLEVER"

Foreningen havde overlevet store ændringer og kunne nu fortsat drive sine døgninstitutioner. Men spørgsmålet var, om der også var plads til det menneskesyn, foreningen var udgået fra. Foreningens formand Niels Kyndrup nævner i årsberetningen fra 1976 at:

”Det er klart, at kristeligt inspirerede sociale initiativer synes at miste noget af sin berettigelse, når ansvaret for medmennesket helt er overtaget af det offentlige, og en særlig interessekreds omkring de sociale institutioner kan synes overflødig – men vekselvirkningen mellem det offentlige og private har og vil stadig have stor betydning for de mennesker, der trænger til hjælp.”

Otto Krabbe, som var rektor for Skovtofte Socialpædagogiske Seminarium, refererer i samme årsberetning fra 1976 til sit besøg hos Ludvig Beck på Barnets Højskole i 1933, hvor der over døren til fællessalen var ophængt et simpelt skilt, hvor der stod ”Hjælpes ad”. Otto Krabbe skriver:

”Det lille bræt var det, der prægede sig stærkest i min bevidsthed. Det forekom mig, at det på samme tid var den enkleste og mest virkelighedsnære omskrivning af det kristne kærlighedsbud, jeg havde mødt, og en for alle parter letfattelig formulering af et pædagogisk program. Hjælpes ad, så enkelt og så indholdsmættet.”

Selvom foreningen i en periode ikke markerede sit kristne grundlag særligt tydeligt, herskede der i hovedbestyrelsen ikke tvivl om foreningens ståsted. Foreningens formand Johannes Morre Pedersen udtrykte det i årsskriftet for 1989 på denne måde:

Foreningens formål er at drive socialpædagogisk arbejde ud fra et kristent grundsyn. Det står fast. ... Du skal elske din næste som dig selv, er budskabet i Bjergprædikenen. Det vil altså sige, at selvspekt er forudsætningen for et næstekærligt forhold til mennesker. Og netop selvspektet – selvværdet – er det, som er gået tabt

for mange af de ulykkelige børn og unge, som er givet i vor varetægt. Således er det én af vore fornemste opgaver at genskabe selvspektet hos disse mennesker.”

NÆSTEKÆRLIGHED SKABER NYTÆNKNING

Administrationschef Svend Nørbjerg blev i kraft af sin stærke personlighed og organisatoriske indsigt den, der formåede at samle kræfterne i forstandergruppen og hovedbestyrelsen til nytænkning og udvikling. Nye initiativer, som Dynamoen – et værested for børn og unge i Københavns nordvest kvarter og Tjek-Punkt – et opsøgende arbejde på Vesterbro og i Christiania blandt unge misbrugere og prostituerede, blev sat i gang.

Det blev i det hele taget en tid, hvor udvikling, forandring og nytænkning var i højsædet. Foreningen nedsatte et fremtidsudvalg – senere socialpolitisk udvalg – med et baggrundsteam bestående af Ef-kommitteret Paul Hviid Kristensen, professor Per Schultz Jørgensen, ledende psykolog Vibeke Hindse Madsen, kontorchef i Socialministeriet Anders Lyng Madsen og psykiater Finn Jørgensen. De skulle inspirere foreningen til at se nye og fremtidsrettede muligheder i det sociale arbejde.

FORBEREDT PÅ FORANDRING

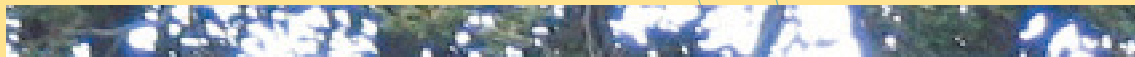
Med udsigten til ændring af den kommunale struktur i 2007 står vi igen overfor store forandringer. På samme måde som i 1974 er vi, som frivillig forening, fast besluttet på at være godt forberedt til disse ændringer.

I modsætning til forholdene omkring indførelsen af Bistandsloven, hvor de selvejende og foreningsejede institutioner ikke var taget i betragtning, lægger strukturreformen op til, at det offentlige og det private skal gå hånd i hånd i løsningen af de sociale opgaver. Det stiller os unægtelig i en bedre situation end i 1974. Men det forpligter os også til at tydeliggøre vores værdigrundlag og menneskesyn og synliggøre det, vore institutioner kan tilbyde, så vore samarbejdspartnere ikke er i tvivl om det grundlag, vi ønsker at arbejde ud fra, og det indhold der præger vore institutioner.

Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge er forberedt på en fremtid med store ændringer i såvel anbringelsespraksis som i pædagogik. Vi ønsker fortsat, som det var foreningens udgangspunkt, at være en holdningsmæssig og fagligt kvalificeret medspiller i løsning af de opgaver, der måtte være i forhold til vanskeligt stillede børn, unge og familier.

Børns enestående evne til at skabe kontakt.

4. Fra tanke til handling

Nærhed er selvværdets byggesten. Fra en vandretur i Sverige.

KFBU ønsker at tilkendegive sine hensigter med sit arbejde – ikke blot med ord. Uden handlinger bliver selv de bedste intentioner meningsløse. KFBU ønsker, at der er sammenhæng, mellem det vi siger, og det vi gør, og det må naturligvis få konsekvenser for den måde, vi omsætter vore hensigtserklæringer på i forholdet til vores medmennesker – altså de børn, unge og familier, vi har kontakt med. På denne måde bliver vores særkende tydeligt.

ET GODT BØRNELIV PÅ INSTITUTION

For verdens børn blev den 20. november 1989 en skelsættende dag. FN vedtog på sin generalforsamling konventionen om børns rettigheder, også kaldt Børnekonventionen. Danmark ratificerede Børnekonventionen den 19. juli 1991 med opbakning fra alle partier i Folketinget.

Børnekonventionen indeholder børns civile, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Disse rettigheder er universelle og gælder alle børn i verden. Børnekonventionen består af 41 artikler, som inddeles i 4 hovedtyper: beskyttelses-

forsørgelses-, udviklings- og deltagelsesrettigheder. Børnekonventionen har fire hovedprincipper:

- Rettighederne i Konventionen gælder alle børn uden diskriminering (artikel 2)
- Barnets bedste skal komme i første række i alle beslutninger vedrørende barnet (artikel 3)
- Barnet har ret til overlevelse og udvikling (artikel 6)
- Barnet har ret til at blive hørt og få sine meninger respekteret og til at deltage i beslutninger, der vedrører barnets eget liv (artikel 12)

KFBU anser Børnekonventionen som et vigtigt redskab i institutionernes overordnede planlægning og ønsker, at konventionens artikler fungerer som en rettesnor for ledere og medarbejdere på foreningens institutioner.

Børnekonventionen er en fælles international sikring af børns grundlæggende rettigheder. Derfor kan det ikke understreges nok, at barnets tarv er fokuspunktet på KFBU's institutioner. Sammen med udarbejdelse af kvalitetsmålsætninger, virksomhedsplaner og kvalitetsstandarder for den enkelte institution er fokuspunktet for den enkelte institution at skabe de bedst mulige forhold for barnet – både hvad angår fysiske omgivelser og indhold i barnets hverdag.

INSTITUTIONEN SKAL VÆRE ET HJEM

Et godt hjem indebærer, at man er omgivet af ansvarlige, kærlige voksne, der grundlæggende holder af en, og som er i stand til at tilgive og bære over. De voksne bør være i stand til at sætte forståelige og fornuftige grænser. De bør være troværdige, stabile og nærværende i kontakten. De børn og unge, der opholder sig på institutionen, skal først og fremmest opleve den voksne som mennesket, ikke kun professionel behandler.

Det betyder naturligvis ikke, at vores faglighed skal undervurderes, men det er vigtigt, at vi er

Leg, spænding og udfordringer.

Hjemmets varme og tryghed.

bevidste om, på hvilken måde og i hvilket omfang vi er henholdsvis forældre og pædagoger i vores samspil med børnene og de unge.

ET HJEM SKABER HELHED

At få sammenhæng og kontinuitet i livet har altid været vanskeligt for anbragte børn og unge. På de tidligere børnehjem var der større tradition for, at børnene blev på stedet en hel barndom igennem - i nogle tilfælde en hel ungdom. På den måde var der en vis form for kontinuitet og helhed i børn og unges liv.

I dag er institutionerne blevet mere specialiserede, både hvad angår tilbud og aldersgrupper. Det er så til gengæld gået ud over kontinuiteten. Helheden er forsvundet ud af de anbragte børns tilværelse. Livet opleves fragmenteret, og barnet eller den unges historie er præget af mange brud og skift. Det er derfor ingen tilfældighed, at man fra socialfaglig side i mange år har påpeget behovet for at skabe større helhed og kontinuitet i børnene og de unges tilværelse.

Det kan KFBU helt tilslutte sig. For at barnet og den unge kan sikres et godt børneliv – også efter anbringelsen på institution – er det helt afgørende, at institutionens medarbejdere tager ansvar for det enkelte barn og udgør det netværk, som det har brug for.

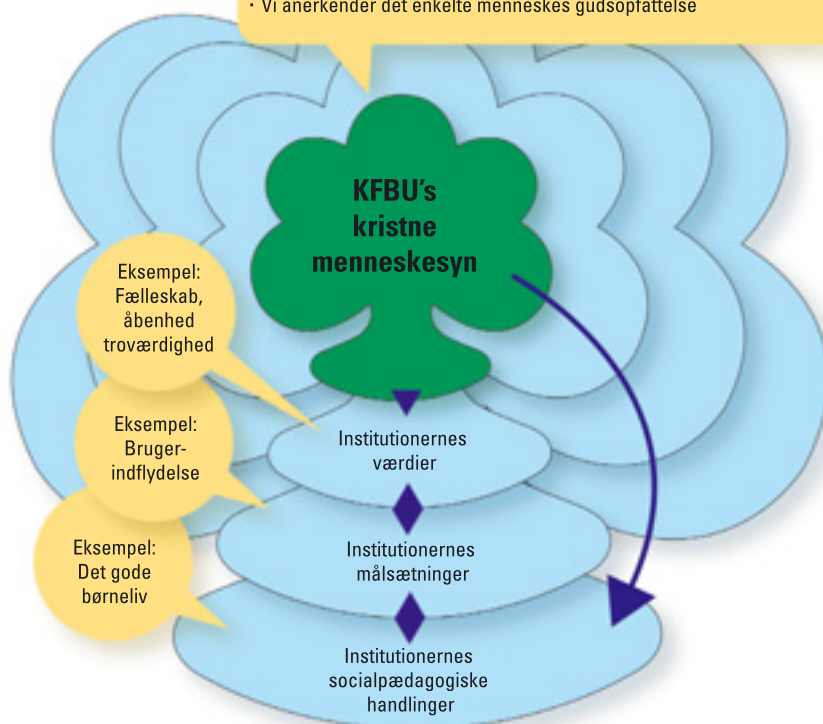
Foreningen ønsker at fokus rettes på, hvordan det gode børneliv på institution kan tilrettelægges, og at det gøres så hjemligt som muligt. Ordet hjem bruges i stort set alle vore institutioner: spædbørnehjem, behandlingshjem, skolehjem og børnehjem. Det hentyder til noget vedvarende og stabilt, noget trygt og varmt. Når man taler om et hjem – et barndomshjem – ved vi alle, hvad det betyder. Det er den betydning en tilværelse på en af KFBU's institutioner gerne skal have for børn og unge.

5. Værdier påvirker handling – og omvendt

- Alle mennesker skal mødes med respekt og kærlighed
- Alle mennesker er lige og har en uerstattelig værdi
- Alle mennesker er skabt af Gud

Det kommer til udtryk ved at

- Vi har en personlig forpligtelse over for vores medmenneske uanset dets baggrund og livssituation
- Vi har et ansvar for at understøtte det enkelte menneskes muligheder
- Vi arbejder for at skabe et værn om det enkelte menneske
- Vi anerkender det enkelte menneskes gudsopfattelse

KFBU modellen

Ovenstående model viser sammenhængen mellem KFBU's menneskesyn, værdier, målsætninger og handlinger. Det kristne menneskesyn er kernen i modellen og forudsætningen for de værdier, der eksisterer i KFBU og gradvis på de enkelte institutioner. Det kristne menneskesyn og værdierne bliver derfor også forudsætningerne for de målsætninger, der bliver fremsat. Endelig er det kristne menneskesyn, værdierne og målsætningerne forudsætningerne for de handlinger, der bliver iværksat.

Modellen illustrerer endvidere, at det kristne menneskesyn påvirker de handlinger, som foregår på institutionen uafhængig af institutionens værdier og målsætninger. Modellen viser en gensidig påvirkning, idet institutionens handlinger vil påvirke institutionens målsætninger og værdier. Det er netop ud fra disse forhold, at institutionens værdier over tid vil kunne ændres.

KFBU's egne værdier er gennem tiden blevet dannet i spændingsfeltet mellem det kristne menneskesyn og den konstante samfundsudvikling. På den måde er der skabt et værdigrundlag, som er helt unikt for denne forening. Værdierne er således skabt ud fra det menneskesyn, som har præget enkeltpersoner og grupper i foreningen i samspil med de aktuelle samfundsudfordringer. Værdierne vil derfor også i dag være foranderlige til en vis grad. De tilpasses nemlig de menneskelige og samfundsmæssige ændringer kontinuerligt.

På samme måde er den enkelte institutions værdier blevet skabt over kortere eller længere tid. For ældre institutioners vedkommende vil man kunne finde værditræk, som strækker sig langt tilbage i historien – længere end den nuværende bestyrelse, forstander og medarbejder har haft indflydelse på. Hver enkelt institution har derfor

også sine egne helt unikke værdisæt, som er kultureldannende og bærende for institutionen.

Det Kristne menneskesyn er forudsætningen for foreningens tilblivelse, eksistens og aktiviteter. Det er ud fra det syn foreningen driver sine mange gøremål, og det er ud fra det syn, foreningen indgår i samarbejdsrelationer med stat, amt/regioner, kommuner og andre parter og personer, der har betydning for foreningens virke.

De Værdier, der er gældende for KFBU, tager udgangspunkt i foreningens menneskesyn og kan udmøntes på forskellig måde i institutionerne.

De Målsætninger, foreningen og de enkelte institutioner fremsætter, kan være af vidt forskellig karakter og være præget af mere eller mindre aktuelle forhold, der er oppe i tiden.

Fra foreningens side har man de seneste år fremsat fokuserede mål som fælles pejlemærker for foreningens institutioner. Derudover har de enkelte institutioner haft målsætninger, der har været præget af egne udviklingsområder, men også i betydeligt omfang af kommunernes og amtskommunernes udmeldinger i form af virksomhedsplaner, årsplaner m.v.

Målsætningerne er oftest gældende for korterevarende tidsforløb, hvor man fx indenfor et år skal opnå målene. Som eksempler på målsætninger kan nævnes: fokus på forældresamarbejde og fokus på børneindflydelse.

Målsætninger giver i sig selv ikke udvikling og forandring. De er blot overordnede hensigtserklæringer, hvor den ydre ramme er fastlagt, men hvor der gives bredere muligheder for selvstændigt at udvikle midler og metoder for at opfylde målsætningerne. Målsætninger får først betydning i det øjeblik, de bliver omsat til konkret handling.

Den sidste cirkel i figuren er **Handlinger**. Det er her, vi lever i spændingsfeltet mellem vore motiver og virkeligheden i vore omgivelser. Det er her, det er oplagt at sammenligne ovennævnte værdibaserede handlinger med handlinger, som udspringer af konkrete erfaringer. I ”erfaringsmodellen” vil hændelser, indtryk og oplevelser ikke blive til erfaring, hvis disse hændelser, indtryk og oplevelser ikke bliver omsat til en form for handling. På samme måde vil menneskesynet, værdierne og målsætningerne ikke sætte spor i vores arbejde, hvis de ikke bliver fulgt op af handlinger, der har afsæt i disse forhold.

Indholdet i modellens enkelte cirkler kan være interessante i sig selv, men udfordringerne ligger først og fremmest i at skabe sammenhæng, kontinuitet og forpligtigelse mellem enkeltelementerne.

Efterskrift

Foreningen har sine dybe rødder i det frivillige sociale arbejde i Danmark. Gennem medlemmerne af hovedbestyrelsen og bestyrelsesmedlemmerne på de enkelte institutioner ønsker foreningen fortsat at understrege vigtigheden af, at have en bred faglig, folkelig og politisk repræsentation, som på demokratisk vis kan medvirke til at inspirere og udvikle det sociale arbejde, så foreningens formål fortsat kan gøre sig gældende.

Foreningens logo – det grønne egetræ – som er tegnet af Lis Milde, symboliserer på en smuk måde, hvad foreningen står for. Egetræet har den særlige egenskab at dens livskraft og styrke med alderen bliver endnu mere fascinerende, ærværdig og indgyder respekt, men også tryghed. Egetræet har altid haft en særlig plads i de folkelige myter og fortællinger, og det er forståeligt, at kelterne betragtede egen som hellig. Træet har fra tidernes morgen symboliseret den evige kamp mellem liv og død med træets rødder forankret i jorden og med bladkronen, som stiger mod himlen. Egeløvet med dets klare grønne farve er blevet bundet i kranser og bliver fortsat brugt i forbindelse med hædersbevisninger for tapperhed og mod og har gennem tiden været afbildet på mønter, kalkmalerier og by- og kommunevåbner. Den grønne farve er forbundet med forårets glæde og symboliserer tro, håb og fornyelse. I kristendommen forbindes den grønne farve med treenigheden. Egetræets omfattende og dybe rodnet symboliserer den forankring foreningen har i kristendommen, i folkeligheden og i demokratiet. Egetræet er ikke særlig skyggedannende. På den ene side får det således en beskyttende virkning på den frugtbare og spirende underkov, samtidig med, at der er lys, luft og rum til at kunne udvikles.

KFBU ønsker at værne om og tage ansvar for de børn, unge og familier, der har brug for det, og give dem lys, luft og rum til at udvikle sig. Logoets symbolik bliver med denne korte beskrivelse et kendetegn for Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unges arbejde blandt børn, unge og forældre i Danmark.

**Kristelig Forening til
Bistand for Børn og Unge**

Udgiver: Kristelig Forening til Bistand for Børn og Unge,
Dronningensvej 4, 2. sal, postboks 169, 2000 Frederiksberg
Tlf. 38 88 36 36 · Fax 38 88 03 13

E-mail: kfbu@kfbu.dk · Hjemmeside: www.kfbu.dk
Layout: Hedegaard Grafisk Design · Trykkeri: Svendborg Tryk